

BIJLAGE 1: toezichtrol NZa

Toezicht van de NZa¹²

De NZa heeft op grond van de Wet marktordening gezondheidszorg de wettelijke taak toezicht te houden op de rechtmatige uitoefening van de Zorgverzekeringswet en de AWBZ. De NZa houdt toezicht om vast te stellen of zorgmarkten goed werken en of marktpartijen zich gedragen in overeenstemming met marktnormen (markttoezicht). Ook houdt de NZa toezicht om vast te stellen of partijen voldoen aan hun verplichtingen die uit wet- en regelgeving voortvloeien, zoals de doelmatige en rechtmatige uitvoering door verzekeraars van hun taken uit de Zorgverzekeringswet en de AWBZ (nalevings- en uitvoeringstoezicht).

De Autoriteit Markt en Consument (ACM) houdt geen toezicht op de uitvoering van de Zorgverzekeringswet en de Wet marktordening Gezondheidszorg. De ACM is de markttoezichtmeester en ziet toe op eerlijke concurrentie. De ACM bestrijdt partijen die kartels vormen en daarbij bijvoorbeeld prijsafspraken maken én partijen die misbruik maken van een economische machtspositie. Daarnaast toetst de ACM fusies en overnames in alle sectoren. De taken van de ACM vloeien voort uit de Mededingingswet.

Markttoezicht, uitvoeringstoezicht en nalevingstoezicht

De NZa houdt toezicht om vast te stellen of zorgmarkten goed werken en of marktpartijen zich gedragen in overeenstemming met marktnormen (markttoezicht). Ook houdt de NZa toezicht om vast te stellen of partijen voldoen aan hun verplichtingen die uit wet- en regelgeving voortvloeien, zoals de doelmatige en rechtmatige uitvoering door verzekeraars van hun taken uit de Zorgverzekeringswet en de AWBZ (nalevings- en uitvoeringstoezicht). Het toezicht van de NZa is vooral gericht op het bewaken van het algemeen consumentenbelang, waarbij kwalitatief goede, toegankelijke en betaalbare zorg centraal staan. De consument moet erop kunnen vertrouwen dat het collectief opgebrachte geld goed wordt besteed en de nodige zorg voorhanden is.

Het markttoezicht van de NZa bestaat uit:

- (Toezicht op) aanmerkelijke marktmacht van zorgaanbieders of zorgverzekeraars (artikelen 47 tot en met 49 Wmg)
- Marktonderzoek en monitors: zijn er toetredingsbelemmeringen; is er voldoende concurrentie? (artikel 31 en 32 van de Wmg)
- (Toezicht op) transparante informatieverstrekking door marktpartijen (artikel 38 tot en met 40 Wmg)
- Het vaststellen van generieke regels ter bevordering van de concurrentie en/of het vergroten van de transparantie in de markt (artikel 45 Wmg)

Het uitvoeringstoezicht van de NZa bestaat uit:

- (Toezicht op) de rechtmatige uitvoering van de Zorgverzekeringswet door de zorgverzekeraars (paragraaf 3.2 van de Wmg)
- (Toezicht op) de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de AWBZ door de AWBZ-verzekeraars (paragraaf 3.3 van de Wmg)
- Bij het uitvoeringstoezicht kijkt de NZa of de zorgverzekeraars, AWBZ-verzekeraars en het Centraal Administratiekantoor (CAK) hun taken uit de Zorgverzekeringswet en de AWBZ goed vervullen. Hebben zorgverzekeraars zich bijvoorbeeld gehouden aan de zorgplicht en de acceptatieplicht voor de zorgverzekering? En hebben AWBZ zorgkantoren hun zorginkoop goed geregeld?

Bij nalevingstoezicht gaat de NZa na of ziektekostenverzekeraars en zorgaanbieders hun verplichtingen uit de verschillende wetten (Wet marktordening gezondheidszorg, Zorgverzekeringswet en AWBZ) nakomen.

¹ Motie (33750-XVI) nr. 26, Bouwmeester en Bruins Slot

² tz_VWS_2013_252

- wordt de inhoud van de tariefbeschikkingen en prestatiebeschrijvingen van de NZa nageleefd? Declareren zorgaanbieders bijvoorbeeld geen hogere tarieven dan diegene die de NZa heeft vastgesteld? (artikel 35 Wmg)

Voor de uitvoering van haar toezichtstaken heeft de NZa een visie ontwikkeld, Zicht op Toezicht, evenals een prioriteitsbeleid. Aan de hand van een RisicoAnalyseModel bepaalt de NZa de risicofactoren en de impact van deze risico's. Hieruit valt een prioritering af te leiden. Beide handvatten zijn publiekelijk toegankelijk via www.nza.nl.

In bijlage 1 behorend bij het Visiedocument Zicht op toezicht heeft de NZa reeds het toezichtproces, de toezichtinstrumenten evenals de inzet op welke markt geschetst. Ik verwijs hier naar. Ik zal met de NZa bezien in hoeverre de inzet van dit instrumentarium nader kan worden gespecificeerd (zonder te spreken over individuele gevallen) en welke normen hierbij worden gehanteerd.

Het sanctie instrumentarium van de NZa³

Naast de wettelijke taak als toezichthouder heeft de NZa op grond van de Wmg ook een wettelijke taak tot handhaven. Zij beschikt naast formele middelen ook over de meer informele instrumenten als voorlichting en openbaarmaking. De NZa geeft in de beleidsregel 'handhaving' inzicht in de wijze waarop zij deze middelen inzet en hoe zij de naleving van wet- en regelgeving door aanbieders en verzekeraars in de zorg bevordert.

De aanwijzing, last onder bestuursdwang en last onder dwangsom zijn ingesteld om een onrechtmatige situatie te beëindigen of te voorkomen en zijn reparatoir van aard. De verplichting bestaat eruit, dat toekomstige overtredingen vermeden moeten worden en reeds opgetreden overtredingen, of de gevolgen daarvan, te beëindigen of ongedaan te maken.

De bestuurlijke boete⁴ daarentegen kan gezien worden als een bestraffende sanctie. Vaak worden de bestuurlijke boete en een aanwijzing of last onder dwangsom ook samen opgelegd. De NZa heeft de vrijheid zelfstandig te beoordelen welke instrumenten wanneer ingezet moeten worden en neemt hierbij de proportionaliteit en subsidiariteit bij in acht.

Daarnaast kan er bij fraude ook strafrechtelijk worden opgetreden. Als de NZa een delict vermoedt op grond van de Wet economische delicten (waar bijvoorbeeld de tariefdelicten onder vallen), valsheid in geschrifte of oplichting, kan samenwerking met het Openbaar Ministerie worden gezocht op basis van de samenwerkingsovereenkomsten. Het OM zal besluiten om wel of niet te vervolgen, waarna het OM middels de strafbeschikking kan sanctioneren, of de verdachte kan dagvaarden, waarna het al dan niet toepassen van een sanctie door de rechter wordt bevolen.

³ Motie (33750-XVI) nr. 26, Bouwmeester en Bruins Slot

⁴ Dit geldt niet voor AWBZ-verzekeraars, als zijnde publieke organen

In 2012 heeft de NZa de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

Activiteiten	2012
Interventies ⁵ zorgaanbieders n.a.v. signalen	102
Interventies zorgverzekeraars en zorgkantoren n.a.v. signalen	31
Opgelegde boetes n.a.v. signalen en handhavingsacties	2
Aanwijzingen op grond van handhaving informatieverplichtingen	251
Opgelegde lasten onder dwangsom op grond van informatieverplichtingen	20
Bezwaarschriften op grond van opgelegde beschikkingen informatieverplichtingen	8
Besluiten Aanmerkelijke Marktmacht (AMM)	1 ⁶
Zienswijzen concentraties	7
Totaal	422

Bron: Verantwoordingsdocument, Jaarverslag NZa 2012

⁵ Een interventie is een actie van de NZa richting een toezichtobject om ongewenste situatie te beëindigen. Een interventie kan een rapportageverplichting, informatieverzoek, normoverdragend gesprek en de inzet van formele handhavingsinstrumenten ((voornemen tot) aanwijzing of last onder dwangsom) zijn.

⁶ De NZa heeft de logopedisten die tegen contractvoorstellen van zorgverzekeraars bezwaar hebben gemaakt middels een brief over het NZa-standpunt geïnformeerd. Deze afhandeling is niet in dit aantal meegenomen.